

המאגר המשטרה הסודי - היכן נשמר המידע עליכם לאחר סגירת התיק?

נחקרת באזהרה במשטרה והתיק נגדך נסגר? עליך לדעת שאין זה סוף פסוק. במידה ונלקחו ממך פרטי די אי איי, טביעות אצבע או תמונות, הם יישארו במאגר המשטרה לעולמי עד ולא יוסרו ממנו גם אם התיק נגדך נסגר בחוסר אשמה וגם אם קיבלת זיכוי מוחלט. מה הסיבה? הדבר מועיל למשטרה ומאפשר לה ליצור מאגר חשודים פוטנציאליים וראיות שאולי יהיו רלוונטיות בעתיד. מכעיס ולא צודק אך זהו המצב השורר כיום עד אשר המחוקק יואיל בטובו לשנות את החוק ולשים סוף למערב הפרוע הקיים במשטרת ישראל.

במחשבי המשטרה המאובטחים ישנם מאגרים נרחבים של פרטים מזהים השייכים לאזרחים רבים: דגימות די אן די, תמונות, טביעות אצבע, ועוד. לרובם אין בכלל מושג שאותם ממצאים עדיין קיימים שם. הכל בגלל שפעם אחת נחקרו או אף עמדו למשפט וזכו. אמנם מכל בחינה חוקית אין בהם שום אשמה, והם זכאים לאותה פרטיות שלה זכאי כל אזרח חופשי, אך המאגר המשטרה תמיד זוכר.

על פי חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, סעיף 7א בחוק העונשין, כל אדם זכאי לצנעת הפרט בחייו. מכאן, אין לקחת ממצאים מאדם, שיש בהם בכדי לפגוע בפרטיותו, ללא הצדקה. לכאורה, ברגע שלא ניתן להאשים אדם בעבירה שבגינה נלקחו ממנו הממצאים של די אן איי טביעות אצבע או תמונות, יש למחוק אותם מהמאגר המשטרה. אמנם הללו נשמרים ללא ידיעה או אישור של החשודים. המשטרה מסתמכת על חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה: חיפוש בגוף ולקחת אמצעי זיהוי) 1996, תשנ"ו, אשר מגדיר את סמכות המשטרה לקחת דגימה מגוף של אדם ולהכניסו למאגר, במידה והואשם, הורשע או נחשד בביצוע עבירה. בחוק לא מצוין השמדת או מחיקת הממצאים במידה ואשמתו או החשדות נגדו כבר לא תקפים, ומאיזו סיבה הם לא תקפים: קרי, האם הוא לא מואשם עקב "חוסר אשמה" או שהוא קיבל "זיכוי מלא". פירצה זו בחוק מאפשרת למשטרה להחזיק במאגריה דגימות די אן איי וטביעות אצבע של המוני אנשים חפים מפשע. והיד עוד נטויה.

למה נועד המאגר המשטרה של דגימות די אן איי וטביעות אצבע?

למרות שאין בחוק הוראה מפורשת על מחיקת הממצאים של אדם מהמאגר המשטרה במידה ולא הואשם, כן ניתן להסתמך על החוק כדי להצדיק נקיטת פעולה זו: על פי סעיף 11 ט"ז לחוקי סמכויות אכיפה, אשר דן במטרות עבורן מותר לעשות שימוש במאגר, מותר להשתמש במאגר למטרות הבאות: לחקור עבירה, למנוע או לסכל אותה, בירור זהות של אדם, איתור נעדרים וכדומה. אי לכך, מן הכתוב יש להסיק שאין להשתמש יותר בממצאי חקירה כגון טביעות אצבעי ודגימות די אן איי של אדם, לאחר שזוכה או לא הוכחה נגדו אשמה פלילית. מרגע שנפסק כך, אדם זה לא מהווה יותר חלק מחקירה של עבירה כלשהי, ויש להיפטר מהממצאים אשר נועדו להרשיעו במידה והיה אשם. על אותו אדם לקבל את הזכות לשוב לחברה הכללית נקי מכל אות קין, גם במידה ואות קין זה חשוף רק לעיני מורשים.

מה קורה במצב בו התיק נגד החשוד נסגר בחוסר אשמה או שהוא זוכה מכל אשמה במשפטו?

בשתי מילים - שום דבר. המצב השורר כיום הוא שגם כאשר חשוד נחקר באזהרה במשטרה והתיק נגדו נסגר בעילה של "היעדר אשמה פלילית", או לחילופין מצב בו הוגש נגדו כתב אישום והוא זוכה זיכוי מוחלט בסוף משפטו, עדיין משטרת ישראל הנכבדה לא מסירה את פרטי הדי אן איי, טביעות האצבע והתמונות שלו מהמאגר המשטרה.

ההשלכות של אי מחיקת ממצאי די אן איי, תמונות וטביעות אצבע

לא ניתן לנתק צורך זה מההקשר האקטואלי של ימינו; הוויכוח על הצטרפות למאגר הביומטרי רוחש וגועש. קיימים לא מעט ארגונים, קבוצות ואנשים פרטיים המשמיעים צעקתם נגד הקמת מאגר זה, ונגד היוזמות השונות להכריח אזרחים להצטרף אליו. שיתוף פעולה של אזרחים עם תעודות הזהות הביומטריות הינו נמוך ביותר. במציאות כזו, בה כה רבים מתנגדים בתוקף להצטרף למאגר ביומטרי, לא למחוק את הממצאים הפיזיולוגיים ותמונות של אנשים שלא נמצאה לגביהם כל אשמה, היא בעייתית ביותר. יש לתת את הדעת על הפגיעה בצנעת הפרט ובכבוד האדם של אלו שלא נמצאה לגביהם כל אשמה, להיות זכאים באמת ולשוב להיות כאחד אדם - בעל יכולת לבחור להיות אנונימי, פרטי, ונקי מכל אות קין.

ועד שהמחוקק יתעורר ימשך המערב הפרוע במשטרת ישראל.

{*:fast_contact}